

27. 8. 2020

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Okamžik, k němuž se oceňují věci tvořící společné jmění manželů při jeho vypořádání

Podle ustálené rozhodovací praxe (nejen) Nejvyššího soudu sahající až do 70. let minulého století se při ocenění věci tvořící součást společného jmění manželů pro účely jeho vypořádání vycházelo z faktického stavu této věci v době zániku společného jmění manželů a z její ceny ke dni rozhodnutí soudu. Podle nedávného rozhodnutí Nejvyššího soudu to však již neplatí.

Občanský zákoník z roku 1964 okamžik, k němuž se věci tvořící součást společného jmění pro účely jeho vypořádání oceňovaly, výslovně neřešil. Již od stanoviska občanskoprávního kolegia Nejvyššího soudu spis. zn. Cpj 86/71 ze dne 3. února 1972 však platilo, že se **vycházelo z ceny věci v době vypořádání společného jmění manželů** (v té době ještě bezpodílového spoluvlastnictví manželů) **avšak z jejího stavu v době zániku společného jmění manželů**. Věc se tedy oceňovala dle aktuální cenové hladiny, ale jejího dřívějšího stavu. Judikatura však dovodila výjimky, kdy se zohledňují změny ceny věci, k nimž v mezidobí, tedy v době mezi zánikem společného jmění manželů a rozhodnutím o jeho vypořádání dojde.

Podle § 740 občanského zákoníku z roku 2012 může každý z manželů navrhnout, aby o vypořádání společného jmění manželů rozhodl soud, pokud se o vypořádání nedohodnou sami. Soud o vypořádání **rozhoduje podle stavu, kdy nastaly účinky zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění**. Text zákona tedy dosavadní rozhodovací praxi, že se majetek oceňuje podle stavu věci ke dni zániku společného jmění manželů, na první pohled přebírá. Nasvědčuje tomu i důvodová zpráva, podle které se navrhuje převzít dosavadní úpravu s doplněním v ní chybějícího výslovného ustanovení, že pro rozhodnutí soudu je rozhodný stav v době, kdy nastaly účinky právního důvodu vypořádání. Pokud ale jde o ceny jednotlivých součástí společného jmění, rozhodným bude stav v době rozhodování soudu. Opět tedy má soud na první pohled **vycházet ze stavu věci v době zániku společného jmění manželů a jejího ocenění v tomto stavu ke dni rozhodování**.

Od zániku společného jmění manželů například právní mocí soudního rozhodnutí o rozvodu do rozhodnutí soudu o jeho vypořádání přitom může uběhnout poměrně dlouhá doba, během které může dojít ke zhodnocení, ale i znehodnocení věci tvořících jeho součást, ať v důsledku jejich rekonstrukce či užívání a opotřebení nebo jiné skutečnosti. Vycházet ze stavu v době zániku společného jmění manželů tak může být v řadě případů nespravedlivé. Pokud například věc do rozhodnutí soudu o vypořádání společného jmění manželů užívá a opotřebovává jeden z manželů, ale následně je přikázána do vlastnictví druhého z manželů, není spravedlivé, aby ten získal jiným opotřebovanou věc, ale platil náhradu vycházející ze stavu věci před tímto opotřebováním.

Nejvyšší soud se oceňováním věcí při vypořádání společného jmění manželů zabýval v rozsudku ve věci spis. zn. 22 Cdo 1205/2019 ze dne 28. dubna 2020. Vyšel přitom z § 736 občanského zákoníku z roku 2012, podle něž se v případě zrušení, zániku či zúžení rozsahu společného jmění manželů provede likvidace dosud společných povinností a práv jejich vypořádáním. Do tohoto vypořádání se pro zúžené, zrušené nebo zaniklé společné jmění manželů **použijí ustanovení o společném jmění manželů přiměřeně**. To tedy znamená, že oba manželé jsou až do okamžiku vypořádání spoluvlastníky věcí náležejících do jejich zaniklého společného jmění manželů, a z povahy věci by oba měli nést důsledky jejich zhodnocení, či naopak znehodnocení tím, že při vypořádání se bude vycházet z ceny těchto věcí po takovém zhodnocení či znehodnocení. Při vypořádání by se tedy mělo

podle Nejvyššího soudu **vycházet z ceny těchto věcí s ohledem na jejich stav v době rozhodování soudu o vypořádání společného jmění manželů.**

Tento výklad připouští též citovaný § 740 občanského zákoníku z roku 2012. Stavem, podle něž soud rozhoduje, ve smyslu tohoto ustanovení se totiž může rozumět jen **rozsah součástí společného jmění manželů**, tedy co do něj spadá a tvoří jeho součást, **nikoli faktický stav (opotřebení apod.) jednotlivých věcí.**

Nicméně ani tento výklad se nemusí uplatnit paušálně ve všech případech. Pokud by s ohledem na okolnosti případu bylo spravedlivé zohlednit faktický stav některé věci ke dni zániku společného jmění manželů, nikoli ke dni jeho vypořádání, soudu v takovém postupu nic nebrání. Tak tomu může být například v situaci, kdy do rozhodnutí o vypořádání věc výlučně užíval a znehodnotil ten z manželů, jemuž bude v rámci vypořádání přikázána. Pak je spravedlivé, aby se druhému manželů dostalo náhrady zohledňující stav ke dni zániku společného jmění manželů, a tedy před jejím znehodnocením manželem, který ji sám užíval.

Takto se bude postupovat jen při ocenění právě té věci, které se tyto okolnosti týkají. U ostatních se bude postupovat podle obecné zásady, tedy bude se zohledňovat jejich stav ke dni rozhodnutí soudu.

Mgr. Jan Pořízek,
advokát

Mališ Nevrkla Legal

Advokátní kancelář / Attorneys At Law

[Mališ Nevrkla Legal, advokátní kancelář](#)

Kováčků 554/24
150 00 Praha 5

Tel.: +420 296 368 350

Fax: + 420 296 368 351

e-mail: jan.porizek@mn-legal.eu

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)

- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)